

Z TRADYCJI MNISZEJ

68

TOMASZ M. DĄBEK OSB

**ZWYCIĘSTWO CHRYSYTA
NAD GRZESEM I ŚMIERCIĄ**

TOMASZ M. DĄBEK OSB

**ZWYCIĘSTWO
CHRYSTUSA
NAD GRZECEM
I ŚMIERCIA**

TYNIEC

WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW

Opracowanie graficzne:

JAN NIEĆ

Korekta:

ANNA NOWAK

Superiorum permissu: Opactwo Benedyktynów

L.dz. 209/2018, Kraków, dnia 13.08.2018 r.

† Szymon Hiżycki OSB, opat tyniecki

Wydanie II – Kraków 2018

ISSN 0867-7050

ISBN 978-83-7354-823-7

© Copyright by Tyniec Wydawnictwo
Benedyktynów

ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków

tel. + 48 (12) 688-52-90; tel./fax + 48 (12) 688-52-91

e-mail: zamowienia@tyniec.com.pl

www.tyniec.com.pl

Druk i oprawa: Tyniec Wydawnictwo Benedyktynów

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	7
PRZEZ ŚMIERĆ DO ŻYCIA	11
Krew Przymierza	11
Ofiara przebłagalna	15
Zmartwychwstanie – dopełnienie dopuszczenia grzechów	19
Konieczność wiary w zbawcze dzieło Chrystusa	23
Dzieci światłości.....	26
Porządek łaski	30
Odpuszczenie grzechów	35
ZMARTWYCHWSTANIE CHRYSYTA	
JAKO OSTATECZNE ZWYCIĘSTWO	45
Zmartwychwstanie Chrystusa i nasze..	45
Oryginalność chrześcijańskiej wiary w zmartwychwstanie	50
Nowe życie przez chrzest	54
Życie nowe z Jezusem	57
Łaską jesteśmy zbawieni	62
Zbawienie przez wiarę	66
BIBLIOGRAFIA	71

WPROWADZENIE

Ewangelia Jezusa Chrystusa jest „Dobłą Nowiną”, jedyną prawdziwie dobrą nowiną, bo oznajmiającą ostateczne zwycięstwo nad grzechem i śmiercią. Chrześcijanin, który uwierzył w Ewangelię, doświadczając własnej słabości i grzechu, wie, że w tym doświadczeniu nie grzech ani słabość są najważniejsze, ale Boże miłosierdzie i łaska, która go z grzechu wyzwala. Dlatego po tomiku „Pismo Święte o grzechu” dla pełnego obrazu oddajemy do rąk Czytelników następny przedstawiający prawdę o przewyciężeniu przez Chrystusa grzechu i śmierci.

Ten problem jest obecnie niezmiernie ważny, gdyż ludzie dzisiaj coraz bardziej zapominają o wyzwoleniu, jakie nam przyniósł Jezus Chrystus. Często szukają obrony przed tajemniczym złem zupełnie gdzieś indziej: u psychologów, terapeutów,

u ludzi posiadających szczególne właściwości parapsychiczne, w rozmaitych zewnętrznych praktykach religijnych czasem zaczerpniętych z tradycji chrześcijańskiej, zapominając jednak o ich istotnym sensie, często także z innych religii, i ostatecznie szukają ratunku nawet w przedmiotach. Wszystko to jednak świadczy o wielkiej potrzebie wyzwolenia od zła i jego następstw.

Ta sytuacja przypomina historię Namamana, wodza wojsk syryjskich, który bezowocnie szukał uzdrowienia od trądu, aż w końcu przyszedł do proroka Elizeusza. Kiedy jednak ten polecił mu jedynie zanurzyć się siedem razy w Jordanie, oburzył się, myśląc, że Prorok potraktował go lekceważąco. Dopiero pokora, do której go nakłonili jego słudzy, pozwoliła mu przyjąć uzdrowienie. Najtrudniej czasem uwierzyć w coś najprostszego, „łatwego”, co istnieje w zasięgu ręki. Tak często bywa odnośnie do niezasłużonej łaski Bożej. Zbawienia, wyzwolenia od grzechu i jego następstw nie zdobywa się, czy osiąga jakimiś specjalnymi technikami czy wyczynami, ani nie nabywa za żadne bogactwa,

ale otrzymuje darmo od *Boga bogatego w miłosierdzie*. Trzeba jedynie z unizieniem przyjąć ten dar darmo dany, choćby na początku jedynie za namową innych, jak to było w przypadku Naamana, aby pozwolić działać łasce. I właśnie to unizenie, pokora jest bardzo trudna dla człowieka, który nosi w sobie ukrytą pychę. Ona nie pozwala mu przyjąć tego prostego daru, a każe szukać rozmaitych okrężnych dróg, które wiodą ostatecznie na manowce.

Trzeba zatem jeszcze raz wczytać się w Ewangelię, **Dobrą Nowinę o zbawieniu – uwolnieniu od grzechu i śmierci**, jaką nam zostawił Jezus Chrystus, aby uwierzyć i nie dać się sprowadzić na bezdroża.

PRZEZ ŚMIERĆ DO ŻYCIA

Krew Przymierza

Chrystus przez swoją śmierć zbawczą zawarł z ludźmi nowe przymierze, stanowiące spełnienie zapowiedzi głoszonej w Starym Testamencie, zwłaszcza przez proroków Jeremiasza i Ezechiela. Nowe Przymierze zastępuje dawne, niedoskonałe, zewnętrzne, nie dające wewnętrznej siły do pokonania ludzkiej słabości. Ustanawiając Eucharystię – pamiątkę swej ofiary – Chrystus mówi o swej Krwi: *To jest krew przymierza, która za wielu będzie wylana* (Mk 14,24). Użyte określenie nawiązuje do opisu zawarcia pierwszego przymierza pod górą Synaj, kiedy to Mojżesz także pokropił krwią złożonej ofiary zarówno Izraelitów jak ołtarz, oraz – według Listu do Hebrajczyków także sprzęty przybytku i księgę Przymierza (Wj 24,6.8; Hbr 9,19–21).

Krew ofiary złożonej przy zawarciu przymierza stanowiła jego istotny element – uroczyste przypieczętowanie przez włączenie do niego Boga, któremu składa się ofiarę. W Nowym Przymierzu ofiarą jest Syn Boży, a motywem złożenia – odkupienie, oczyszczenie z grzechu *was i wielu*. Warto zwrócić uwagę na ten zwrot występujący w opisach ustanowienia Eucharystii. Prawdopodobnie najstarszy tekst z 1 Kor 11, zawiera następujące słowa: *To jest Ciało moje za was [wydane]* – w. 24. Zależna od św. Pawła wersja w Ewangelii św. Łukasza brzmi: *To jest Ciało moje, które za was będzie wydane* (22,19); *Ten kielich to Nowe Przymierze we Krwi mojej, która za was będzie wylana*. Dwukrotnie występują tutaj terminy mówiące domyślnie o ofierze: *wydane* (gr. *didomenon*) oraz *wylana* (gr. *enchynnómenon*)¹. Dwa razy też widzimy zwrot *za was* oddający w sposób charakterystyczny ukierunkowanie Chrystu-

¹ W przepisach kultowych Starego Testamentu mówi się o krwi zabitych ofiar wylewanej na ołtarz oraz o ofiarach płynnych – por. Wj 24,6; Kpł 4,7; Kpł 28,7.

sowego dzieła zbawczego, które odnosi się najpierw do uczniów, bezpośrednich uczestników Ostatniej Wieczerzy i całej Chrystusowej działalności, a przez nich – do wszystkich, którzy uwierzą, czyli do Kościoła a poprzez niego do całego świata, wszystkich ludzi.

Opis ustanowienia Eucharystii w Ewangelii św. Marka zawiera zwrot *za wielu* w odniesieniu do Najdroższej Krwi: *To jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana* (14,24). *Za wielu*, czyli za wszystkich (idiom hebrajski). Dobra Nowina winna być głoszona wszystkim narodom (Mk 16,15; Mt 28,19). Ci, którzy uwierzą, osiągną zbawienie i na tej ziemi będą mogli przyjmować Najświętsze Ciało za nich wydane i Najdroższą Krew za nich wylaną w ofierze. Ważne jest także określenie *Krew Przymierza* nawiązujące do Wj 24,8. Jezus mówi: *Moja Krew Przymierza*, czyli zwraca uwagę na własne, Nowe Przymierze, przez które dopełnia Pierwsze Przymierze.

Ewangelia św. Mateusza ma także rozwiniętą wypowiedź przy przeistocze-

niu wina: *to jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana na odpuszczenie grzechów* (26,18). Powtórzone jest to, co zawiera się w słowach przytoczonych przez św. Marka, z akcentem na *moją Krew Przymierza* oraz rozszerzone ukierunkowanie Chrystusowej ofiary: *za wielu będzie wylana na odpuszczenie grzechów*. Wyraźnie widać owoc ofiary: *odpuszczenie grzechów*, przewyciężenie skutków pierwszego upadku człowieka i uwolnienie *wielu* od ich osobistych grzechów i ich następstw. Ks. J. Homerski w Komentarzu do Ewangelii św. Mateusza w serii wydawanej przez KUL omawiając zwrot *za wielu* zwraca uwagę na związek tego miejsca z tekstami o cierpiącym Słudze Pańskim (Iz 42,6; 53,12 oraz 49,8), gdzie ukazany jest powszechny, uniwersalny charakter misji Sługi. Ofiara złożona Bogu nie jest tylko uwielbieniem, ale czynem przebłagalnym, ekspiacyjnym, zadośćczyniącym za liczne grzechy.

Wielu to wszyscy ludzie, jak w Mt 20,28:

Syn Człowieczy ... nie przyszedł, aby Mu słuźono, lecz aby służyć i dać swoje życie na okup za wielu.

Ofiara przebłagalna

Tu występuje także charakterystyczny termin *okup* – gr. *lytron*. Śmierć Jezusa będzie zapłatą, ceną, dzięki której Bóg zniszczy grzech człowieka, uwolni od winy, uzdolni do nowego życia jako dziecko Boże.

Wielu to typowe dla konkretnego sposobu mówienia Semitów oznaczenie wszystkich.

Równocześnie występuje tutaj przeciwstawienie między Jezusem, który jest sam jeden, i wszystkimi (wieloma) ludźmi, za których ofiarowuje swoją krew. W Starym Testamencie zgodnie z typową mentalnością semicką krew prawie że utożsamia się z życiem człowieka czy zwierzęcia (por. Rdz 9,4–6). Wiąże się to z doświadczalnym stwierdzeniem związku między życiem a krwią, jako ważnym elementem żywego organizmu – duży upływ krwi powoduje śmierć. Zatem *wylać krew* to pozbawić się życia, oddać to, co najbardziej

istotne dla organicznego istnienia. Także oddzielenie ciała i krwi, mówienie o nich osobno, świadczy o krwawej ofierze – podczas Ostatniej Wieczerzy wskazuje na związek ustanawianego obrzędu z krwawą ofiarą, która dokona się następnego dnia.

Wyraźnie łączy *odpuszczenie grzechów* z ofiarą Chrystusa w opisie ustanowienia Eucharystii tylko św. Mateusz. Zbawcze dzieło Jezusa ma charakter zadośćczyniący. Jezus jest prawdziwą ofiarą, biorącą na siebie grzechy *wielu* – wszystkich, podobnie jak podczas obrzędu ofiarnego przez włożenie ręki na głowę zwierzęcia składający ofiarę identyfikował się z nim, składał na niego grzechy własne lub społeczności, którą reprezentował². Jezus w tym obrzędzie związanym najściślej z Jego krwawą ofiarą, łączy to, co było najistotniejsze we wszystkich obrzędach ekspiacyjnych Starego Przymierza oraz innych kultach sprawowanych przez ludzi dobrej woli, by podtrzymać swój związek z bóstwem i przebłagać je za swoje grzechy.

² Por. np. Wj 29,10.15.19; Kpł 3,2.8.13; 4,4.15.24.29. 33; 16,21; Lb 8,12.

Wiele tekstów Nowego Testamentu nawiązuje do tego znaczenia Chrystusowej ofiary. W dalszej części tego rozdziału przeanalizujemy wypowiedzi natchnionych autorów mówiące o ekspiacyjnym sensie ofiary Chrystusa uobecnianej w Eucharystii. Będzie to tylko pobieżny przegląd świętych tekstów – bardzo wiele innych wypowiedzi można też odnieść do tej podstawowej rzeczywistości. Tutaj zwrócimy przede wszystkim uwagę na znaczenie zbawczej śmierci jako faktu zmieniającego dotychczasowy stosunek między Bogiem i ludźmi. Ofiara Chrystusa czyni nas zdolnymi do nowego życia w przyjaźni z Nim.

Omawiając Mateuszowy przekaz ustanowienia Eucharystii nawiązaliśmy do wcześniejszej wypowiedzi o Synu Człowieczym, który przyszedł, by służyć i dać swoje życie na okup za wielu (20,28). Słowa te stanowią część pouczenia skierowanego do Apostołów po prośbie matki Synów Zebedeusza o pierwsze miejsca dla Jakuba i Jana w królestwie Chrystusa. Przełożenie jest służbą – naśladowa-

niem postawy Chrystusa, musi łączyć się z gotowością nawet do najwyższej ofiary za tych, którzy są powierzeni przełożonemu. Mk 10,45 przytacza słowa Jezusa w identycznej formie. Eucharystia umożliwia nam duchowe zjednoczenie z Chrystusem, jest źródłem sił do pełnienia obowiązków naszego powołania, w szczególny sposób uzdalnia nas do naśladowania Chrystusa, także w Jego postawie ofiarniczej. Przełożeni wspólnot kościelnych mają o tym pamiętać i swoje uczestnictwo w Eucharystii przeżywać jako wezwanie do uczestnictwa w misji Chrystusa Kapłana i Ofiary. Prócz konkretnego wskazania tekst przypomina także podstawową prawdę chrześcijaństwa – odkupieńczy, zadośćczyniący charakter misji Chrystusa, Syna Bożego.

Kilkakrotnie o odpuszczeniu grzechów jako skutku przyjęcia wiary w Chrystusa w następstwie Jego Męki, mówi w swoich pismach św. Łukasz. W końcowym rozdziale Ewangelii przytacza ostatnie pouczenia Jezusa Chrystusa przed Wniebowstąpieniem, stanowiące jakby podsumowanie Jego dzieła i streszczenie

Ewangelii, w tym wypadku jako wypełnienie zapowiedzi Starego Testamentu:

Tak jest napisane: Mesjasz będzie cierpiał i trzeciego dnia zmartwychwstanie; w imię Jego głoszone będzie nawrócenie i odpuszczenie grzechów wszystkim narodom, począwszy od Jerozolimy (Łk 24,46–47).

Zmartwychwstanie – dopełnienie dopuszczenia grzechów

Cierpienie Chrystusa łączy się nierozdzielnie ze zmartwychwstaniem, jako następstwem dobrowolnej ofiary, i jako odpowiedzią Ojca na miłość Syna. Chrzest, jak o tym pisze kilkakrotnie św. Paweł, jest włączeniem w śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa. Są to dwie strony jednej rzeczywistości:

Czyż nie wiadomo wam, że my wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć? Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my postępowali w nowym życiu – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca.